

Çanakkale Erenköy'ün Spor Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Sports Tourism Potential of Canakkale Erenköy

Selim CAN¹, Begüm Dilara EMİROĞLU²

Öz: Bu makalenin amacı Çanakkale Erenköy'ün spor turizmi potansiyelini ortaya çıkarmak ve beldenin spor turizmi bağlamında sahip olduğu güçlü, zayıf yönler, fırsat ve tehditlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda ikincil verilerden yararlanılarak, SWOT analizi ile değerlendirme yapılmıştır. Araştırma sonucunda Erenköy'ün izcilik, oryantiring ve kampçılık faaliyetleri, olta balıkçılığı, avcılık ve atıcılık, doğa yürüyüşü (trekking), bisiklet, su altı ve üstü sporları, avcılık ve atıcılık, su altı dalışı, rüzgâr ve uçurtma sörfü ve batık turizmi gibi sportif faaliyetler için elveriş olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Spor turizmi yönünden en güçsüz yönler bölgedeki konaklama imkânlarının kısıtlı olması, spor turizmine devlet otoriteleri tarafından yeterince destek verilmemesi, spor turizmi ile ilgili yeterli reklam ve pazarlama faaliyetlerinin yürütülmemesidir. Bölgenin en büyük fırsatları İstanbul-Çanakkale-İzmir'i birbirine bağlayan otoyol ve köprü projesi, Çanakkale Sıfır Atık Mavi Eylem Planı, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından inşaatı yaptırılan Gençlik ve Sporcu Kamp Eğitim Merkezi ve oluşturulması planlanan uluslararası bisiklet ağının içerisinde yer almasıdır. Bölgedeki tehditler ise spor turizminin gelişimi ile hızlı nüfus artışı yaşanması ve buna bağlı olarak meydana çıkan plansız yapılaşma ve altyapı sorunları, etkin atık yönetim sistemi olmamasından kaynaklı hava, deniz ve toprak kirliliği ve kaçak avcılık faaliyetleri ile kara ve su av hayvanlarını risk altına girmesidir.

Anahtar Kelimeler: Alternatif turizm, Spor turizmi, Erenköy, İntepe, Çanakkale

Abstract: This article aims to reveal the sports tourism potential of Çanakkale Erenköy and to determine the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the town in the context of sports tourism. For this purpose, evaluation was made with SWOT analysis by using secondary data. As a result of the research, It has been concluded that Erenkoy is suitable for sports activities such as scouting, orienteering and camping activities, angling, hunting and shooting, trekking, cycling, underwater and above-water sports, hunting and shooting, underwater diving, wind and kite surfing and wreck tourism. The weakest aspects in terms of sports tourism are the limited accommodation opportunities in the region, the lack of sufficient support for sports tourism by the state authorities, and the lack of adequate advertising and marketing activities related to sports tourism. The biggest opportunities of the region are the highway and bridge project between Istanbul-Çanakkale-İzmir, Çanakkale Zero Waste Blue Action Plan, Youth and Athlete Camp Training Center built by the Ministry of Youth and Sports, and to be included the international bicycle network planned to be established. The threats in the region are the rapid population growth with the development of sports tourism, unplanned construction and infrastructure problems, air, sea and soil pollution due to the lack of an effective waste management system, and putting land and water game animals at risk with illegal hunting activities.

Keywords: Alternative tourism, sports tourism, Erenköy, İntepe, Canakkale

¹ Selim CAN, Şırnak Üniversitesi, Ekoturizm Rehberliği Anabilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Programı Mezun Öğrencisi, selim_can@yahoo.com, ORCID No: 0000-0002-8761-1984

² İlgili yazar/Corresponding author: Dr. Öğr. Üyesi, Şırnak Üniversitesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, begum-88@outlook.com, ORCID No: 0000-0002-3668-1632

Geliş Tarihi/Received Date: 05.05.2022
Kabul Tarihi/Accepted Date: 15.07.2022
Yayımlanma Tarihi / Published Date: 31.07.2022

1. Giriş

Spor turizmi turizm endüstrisi içinde en hızlı büyüyen dallardan biridir. Amaçları spor olsun olmasın pek çok turist seyahatleri esnasında spor aktiviteleri ile ilgilenmektedir. Farklı çeşit ve büyüklüklerdeki spor olayları katılımcı veya izleyici olarak turistleri çekmekte, destinasyonlar da kendilerini farklılaştırmak ve otantik yerel deneyimler yaşatmak için bu turistlere yerel lezzetler sunmaktadır. Olimpiyatlar, dünya kupaları gibi çok büyük spor olayları destinasyon markalaşması, altyapı gelişimi, sosyal ve ekonomik yararlar açısından başarılı kullanılabilirse, turizm gelişimi için katalizör görevi görebilir (UNWTO, t.y.a).

Dünya Turizm Örgütü'ne göre sürdürülebilir turizm, tüm ilgili paydaşların bilgilendirilmiş katılımlarının yanı sıra geniş bir katılım ve uzlaşma için de güçlü bir siyasi liderliği gerektirir. Sürdürülebilir turizm için, etkilerinin izlenmesi ve gereğine göre önleyici veya düzeltici önlemler alınması gereklidir. Sürdürülebilir turizm turistlere yüksek bir tatmin ve anlamlı deneyimler yaşatarak onların sürdürülebilirlik konusu hakkındaki farkındalıkları ve sürdürülebilir turizm uygulamalarının tanınmasını arttırmalıdır (UNEP ve UWTO, 2005: 11)

Sportif faaliyetler ve etkinliklerle ilgili turist akışı, belirli bir bölgenin gelişimini sürdürülebilir bir şekilde teşvik edebilir (Radicchi, 2013: 45). Spor turizminin çekiciliği, yerel kaynakların düşük tüketimi ve az tahribat sayesinde ekolojik bütünlüğe saygı göstererek yerel topluluklara ekonomik yararlar sağlama potansiyelindedir (Singh vd., 2016: 237) Spor turizmi gelişiminin, turizm gelirlerinin artması, turizm kaynakları, altyapısı ve tanıtımının gelişmesi, artan yatırımlar, destinasyon ve ülke imajının gelişmesi, altyapının iyileşmesi, yerel şirketler için iş ve ihracat fırsatları, yeni iş fırsatları ve ekonomik sürdürülebilirlik gibi ekonomik faydaları bulunmaktadır (Kersulic vd., 2020: 7).

Spor turizmi bir bölgede yerel halkın hayatlarına sosyal sürdürülebilirlik katkısı, sosyo-kültürel miras, artan sosyo-kültürel etkileşim, spora olan ilginin artışı, aktif spora teşvik, sosyo-kültürel ve eğitsel olaylara katılım, yerel geleneklerin korunması, politik ve psikolojik yararlar (gurur, birliktelik ruhu, vb.) gibi sosyo-kültürel faydalara neden olmaktadır. Çevresel etkiler açısından ise altyapı ve şehir gelişimi, çekicilik artışı, ulaşım ve yeşil teknoloji konseptinin gelişimi gibi faydaları bulunmaktadır (Kersulic vd., 2020: 7-8). Bir destinasyonda spor turizminin büyümesi, yerel sakinler tarafından da kullanılabilir altyapının gelişimini teşvik edebilir. Büyük ölçekli spor etkinlikleri, yeni spor alanlarının geliştirilmesini teşvik etme eğilimindedir ve bunların uzun vadeli faydaları, yerel halkın yararına ne ölçüde etkin bir şekilde kullanılabilmesine bağlıdır (Fredline, 2005: 268).

Çanakkale ilinin merkez ilçesine bağlı Erenköy beldesi spor turizmi için önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bu nedenle, bu araştırma Erenköy'ün spor turizmi potansiyelinin ortaya çıkarılarak, beldenin spor turizminde sahip olduğu güçlü, zayıf yönler ve fırsat ve tehditleri belirlemektir. Bu doğrultuda çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde spor turizmi ve spor turizminde sürdürülebilirlik ile ilgili literatür bilgilerine yer verilmiştir. İkinci bölümde Erenköy beldesi ile ilgili literatür taranmış ve beldenin tarihçesi, florası, faunası, sahip olduğu spor turizm potansiyeli ile ilgili bilgilere yer verilerek Erenköy'ün spor turizmine

yönelik SWOT analizi oluşturulmuştur. Son bölümde ise beldenin spor turizm potansiyeli ile ilgili sonuçlar ve spor turizm potansiyelinin geliştirilebilmesi açısından çeşitli öneriler sunulmuştur.

2. Kavramsal Çerçeve

Çalışmanın kavramsal çerçevesinde sırasıyla spor turizmi kavramı ve sürdürülebilirlik bağlamında spor turizminin etkilerine değinilmiştir.

2.1. Spor Turizmi Kavramı

Alternatif turizm türleri arasında bulunan spor turizmi son yıllarda hızla büyümekte ve gelişim göstermektedir. Bireylerin yaşam standartlarının yükselmesi boş zaman aktivitelerini alternatif etkinliklerle doldurmalarına yol açmış ve bu durum sportif faaliyetlerin de turizm hareketleri içerisinde yer almasına yol açmıştır. Spor turizmi en hızlı büyüyen alternatif turizm türlerinden biridir. Dünya Turizm Örgütü'nün 2030 yılı öngörüsüne göre spor turizmi talebin oldukça artacağı alternatif turizm türlerinden biri olacak ve turizm endüstrisinde belirleyici bir rol oynayacaktır (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021: 178-180).

Spor turizmi, son derece dinamik, önemli, sosyo-kültürel ve ekonomik bir fenomendir. Bu segment, farklı hedef gruplara (çocuklar, kadınlar, gençler, yaşlılar, vb.) yönelik çok çeşitli aktiviteler sunarak turizm ve spor unsurlarını birleştirir. Bu yayılmanın çeşitli nedenleri vardır. Spor turizmi, sporun sunduğu fiziksel, duygusal ve sosyal fırsatları kültürel deneyimler, risk ve macera, bilgi fırsatları ve yeni şeylerin keşfi (insanlar, manzaralar, renkler, kokular) ile birleştirmektedir (Radicchi, 2013: 50).

1990'lı yılların ortalarından beri, akademik ilgi giderek spor ve turizm arasındaki bağlantılara çevrilmiş ve spor turizmi terimi, sporla ilgili seyahati tanımlamak için benimsenmiştir (Gibson, 2008: 24). Gibson (1998a: 49) spor turizmini "insanların fiziksel aktivitelere katılmaları, fiziksel aktiviteleri izlemeleri veya fiziksel aktivitelerle bağlantılı cazibe merkezlerine saygı göstermeleri için bireyleri geçici olarak buldukları yerlerin dışına çıkararak boş zaman temelli seyahat" olarak tanımlamıştır. Standeven ve De Knop (1999: 12) spor turizmi tanımını "evden ve iş yerinden uzaklaşmayı gerektiren, sportif faaliyetlere ticari/iş veya ticari olmayan nedenlerle tesadüfi veya organize bir şekilde katılım gösterilen her türlü aktif ve pasif katılım" olarak tanımlamıştır. Açıkça bu geniş tanım, stadyum takım sporları ve çok çeşitli gezici veya kendi kendine geliştirilen özel spor etkinliklerinin yanı sıra kırsal alanlarda yapılan düşük etkili kırsal faaliyetlerden (serbest kaya tırmanışı veya balık tutma gibi) kırsal alanlardaki kitlesel katılım faaliyetlerine, kentsel ortamda yapılan faaliyetlerden (Parkour gibi), Londra ve New York'un büyük şehir maratonlarına kadar çok geniş bir yelpazedeki spor türlerine her türlü katılımı kapsamaktadır (UNWTO, 2016: 2).

Spor turizmi "rekabetçi veya basit bir şekilde amatör spor aktiviteleri yapmak veya spor etkinliklerine seyirci, taraftar ve destekçi olarak katılmak için insanları az veya çok uzun süreler boyunca ikamet ettikleri yerlerden uzaklaştıran yolculuklar dizisidir". Spor pratiği veya spor etkinliği, yolculuğun ana nedeni veya en azından insanları seyahat etmeye iten önemli bir motivasyon kaynağı olabilir (Radicchi, 2013: 51). Su altı dalış, kuş gözlemciliği, dağcılık, atlı doğa yürüyüşü, akarsu, hava, kış, futbol, ay, golf ve olta balıkçılığı gibi aktiviteler spor turizmi aktiviteleri içerisine girmektedir (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021: 179).

Gammon ve Robinson (2003: 23-24) spor ve turizm modeli diye isimlendirdikleri bir sınıflandırma yayımlamışlardır:

- **Spor Turizmi:** Normal çevrelerinin dışındaki yerlere seyahat ederken veya bu yerlerde kalırken, rekabetçi (yarışmalara dayalı) veya eğlence amaçlı sportif faaliyetlere aktif veya pasif olarak katılan bireyleri veya insan gruplarını tanımlamaktadır. Burada seyahatin ana motivasyonu spordur. Spor turizmi sert ve yumuşak olarak ikiye ayrılmıştır. Sert spor turisti, rekabetçi bir spor etkinliğine aktif veya pasif katılım ile ölçülmektedir. Sert spor turisti, olağan çevrelerinin dışındaki yerlere rekabetçi bir sportif faaliyete aktif veya pasif katılım gerçekleştirmek özel olarak seyahat eden biri olarak tanımlanabilir. Bu nedenle spor, seyahat için en önemli motivasyon nedenidir. Bu durum Olimpiyat Oyunları, Wimbledon ve Londra Maratonu gibi büyük spor etkinliklerine katılan kişileri kapsamaktadır. Bu olayların rekabetçi doğası ayırt edici bir faktördür. Yumuşak spor turisti ise olağan çevrelerinin dışındaki yerlere özel olarak seyahat eden ve öncelikle bir spor ve eğlence aktivitesine aktif olarak rekreasyonel katılım gösteren kişidir (örn., kayak ve yürüyüş tatilleri vb.). Aktif rekreasyon yönleri burada ayırt edici faktörlerdir.

- **Turizm Sportu:** Normal (olağan) çevrelerinin dışında bulunan yerlere seyahat eden ve ikincil bir aktivite olarak rekabetçi veya eğlence amaçlı bir spora aktif veya pasif bir şekilde katılım gösteren kişilerden oluşur. Tatil veya ziyaret, seyahat için en önemli motivasyon nedenidir. Turizm sporu sert ve yumuşak turizm sporu olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Sert turizm sporunda aktif veya pasif olarak katılımı gerçekleştirilen sportif faaliyet, ziyaretçilerin tatillerini ikincil olarak zenginleştirmektedir. Sert turizm sporunda tatilciler rekabetçi ve rekabetçi olmayan bir spora aktif veya pasif bir şekilde katılabilirler. Sert turizm sporunda tatil ziyaretçilerin seyahat etmek için birincil motivasyonu olsa da, tatilciler bazı sporlara katılmayı da bekleyeceklerdir. Bu nedenle spor, tatilleri için ikincil bir takviye görevi görecektir. Yumuşak turizm sporu ise seyahatlerinin küçük bir parçası olarak tamamen tesadüfi bir şekilde bir tür spor veya boş zaman faaliyetiyle uğraşan ziyaretçileri içerir (örn., Skegness'ı ziyaret ederken gün içinde bowling oynayan ya da Cambridge'i ziyaret ederken nehirde bota binen ziyaretçiler vb.).

Gibson (2008: 29-31) spor turizmini aktif spor turizmi, etkinlik spor turizmi ve nostalji spor turizmi olarak 3 kategoriye ayırmıştır:

- **Aktif spor turizmi:** Sportif faaliyetlere bulunan yerden (evden) uzakta katılımı ifade eder (Gibson, 1998c). Özellikle golf, kayak ve tenise katılmak için seyahat eden bireylerden oluşur (Gibson, 1998b: 157).
- **Etkinlik spor turizmi:** Tüm spor turistleri spor yapmak için seyahat etmez; bazıları spor müsabakalarını izlemek için ve bazıları da her ikisini birden yapmak için seyahat eder. Olimpiyat Oyunları veya FIFA Dünya Kupası gibi etkinlikler, önemli turistik yerler haline gelen spor etkinliklerinin örnekleridir (Gibson, 1998c).
- **Nostalji spor turizmi:** Sporla ilgili ünlü cazibe merkezlerini ziyaret etmeyi içerir. Springeld, Massachusetts'teki Basketball Hall of Fame gibi ünlü spor salonlarına, Charlotte, North Carolina'daki

NASCAR Müzesi gibi spor müzelerine ve Barselona ve Atlanta'daki Olimpiyat Stadı gibi ünlü spor salonlarına yapılan ziyaretler bu kategoriye dahildir. Ünlü ve Nostalji Spor Turizminin son yıllarda ortaya çıkan bir diğer şekli de ünlü spor şahsiyetleriyle tatil bağlamında buluşmaktır. Kruvaziyer endüstrisi bu alanda çok ustalaşmıştır. Norveç Cruise Lines "Pro-am Golf Cruise" veya "NBA Basketball Cruise" gibi spor temalı yolculuklar, yolcuların gemideyken kendi sporlarından kişilerle tanışmalarını sağlamaktadır (Gibson, 1998b: 157).

Pitts (1999: 31) spor pazarlaması ve spor yönetimi perspektifinden bakıldığında, spor turizminin iki geniş ürün kategorisinden oluştuğunu belirtmiştir.

- **Spora katılım seyahati:** Bir spor, eğlence, boş zaman veya fitness aktivitesine katılmak amacıyla seyahat.
- **Spor seyirci seyahati:** Spor, eğlence, boş zaman veya fitness aktivitelerini veya etkinliklerini izlemek amacıyla seyahat.

Ritchie ve Adair (2002: 4) spor turizmi faaliyetlerini çekicilikler, tatil köyleri, gemi yolculukları, turlar, etkinlikler ve macera turizmi olmak üzere 6 kategoriye ayırmıştır:

- **Çekicilikler:** i) Himalayalar, ii) Mavi Dağlar (Avustralya), iii) spor mirası alanları (örn., ragbi birliğinin doğum yeri, Rugby, Birleşik Krallık), iv) şöhret salonları (örn., Beyzbol Onur Listesi, Cooperstown), v) spor müzeleri (örn., Lozan'daki Olimpiyat Müzesi), vi) spor stadyumları (örn., Lords, Twickenham), vii) spor temalı parklar (örn., Disney Wide World of Sports), viii) eşsiz spor tesisleri (örn., kapalı yaz kayak sahaları).
- **Tatil köyleri:** i) kış kayak merkezleri (örn., Whistler, Kanada), ii) yaz kayak merkezleri (örn., Thredbo Resort, Avustralya), iii) spor villaları, entegre tatil köyleri ve sağlık ve fitness kulüpleri, iv) spor eğlence tesisleri (örn. Thredbo Yüksek İrtifa Eğitim Tesisi).
- **Gemi yolculukları:** i) spor turizmine katılım için ulaşım (örn., şnorkelli yüzme için Great Barrier Reef'e yapılan seyahat), ii) araç-içi spor tesisleri ve iii) spor şahsiyetlerinin/konferanslarının düzenlenmesi.
- **Turlar:** i) spor stadyumları turu, ii) şöhret salonları, iii) spor tema parkları, iv) benzersiz spor tesisleri, v) spor karşılaşması (maç).
- **Etkinlikler:** i) mega, damgasını vuran, büyük veya yerel spor etkinlikleri, ii) Olimpiyat Oyunları, Wimbledon, Londra Maratonu, Dayanıklılık Yarışları, Ustalar Oyunları, Haftalık Rugby Birliği, Futbol ve Amerikan Futbolu fikstürleri.
- **Macera turizmi:** i) akarsu rafting, ii) bisiklet turları, iii) dağcılık ve yürüyüş, iv) kayak turizmi, v) golf turizmi, vi) tüplü dalış.

Aktif tatillerde en sevilen fiziksel aktiviteler kışın kayak ve snowboarddan, yaz aylarında yürüyüş, dağcılık, tırmanma, su sporları (tüplü dalış, şnorkelli yüzme, yüzme) ve bisiklete binmeye kadar değişmektedir. Ayrıca, aktif spor turizminin gerçekleştirebileceği ortamlar arasında cazibe merkezleri (kapalı yaz kayak alanları

gibi), tatil köyleri (kayak, golf ve fitness aktiviteleri için), deniz yolculukları (şnorkelli yüzme ve spor tesisleri için) ve macera turizmi (tırmanış ve snowboard gibi) bulunmaktadır. Nostalji spor turizmi örnekleri arasında ünlü spor salonları ve müzeler, ünlü spor stadyumu veya tesislerine yapılan spor turizmi turları (Rugby Union için Twickenham ve kriket için Lords gibi), yolcu gemilerinde veya spor profesyonelleri ile tatil köylerinde spor temalı tatiller (bazen fantezi kampları olarak anılır) bulunmaktadır (Ritchie, 2005:159).

Batman ve Eraslan (2007:5) ise spor turizmi çeşitlerini 5 grupta incelemişler: Doğa sporları turizmi, nostalji spor turizmi, su sporları turizmi, kış sporları turizmi ve pasif katılımlı spor turizmi.

2.2. Sürdürülebilirlik Bağlamında Spor Turizminin Etkileri

Sürdürülebilir turizm Dünya Turizm Örgütü tarafından "Ziyaretçilerin, endüstrinin, çevrenin ve ev sahibi toplulukların ihtiyaçlarını karşılayan, turizmin mevcut ve gelecekteki ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerini tam olarak dikkate alan turizm" şekli olarak tanımlanmıştır (UNWTO, 2013: 17). Sürdürülebilir turizm, en temel olarak sürdürülebilir kalkınma fikrinin turizm sektörüne uygulanması olarak kabul edilebilir. Uzun vadeli varlıklarını sürdürmek için kaynakları akıllıca kullanan ve koruyan bir turizm çeşididir. Sürdürülebilir turizm, turizmin olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi ve olumlu etkilerinin maksimize edilmesini ele almaktadır (Weaver, 2006: 10). Turizm ve diğer endüstriler için sürdürülebilirliğin ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel olmak üzere birbirine bağlı üç yönü bulunmaktadır. Sürdürülebilir turizm kaynakların (biyolojik çeşitlilik dahil) optimal kullanımı, turizmin sebep olduğu olumsuz, sosyo-kültürel ve ekolojik etkilerinin aza indirilmesi, yerel topluluklar, ulusal ekonomiler ve doğanın korunması üzerindeki faydaların maksimize edilmesini gerektirir (Todorut ve Cirnu 2012: 155).

Spor turizminde sürdürülebilirlik düşünüldüğünde özellikle doğal kaynaklar büyük önem taşımaktadır. Zira dağcılık, kayak, doğa yürüyüşü, su sporları gibi birçok spor aktivitesi için bu kaynaklar şarttır. Tam da bu sebepten birçok spor kompleksi ve tesisi turist destinasyonlarının sürdürülebilir gelişimi için tehdittir. Kayak merkezlerinde pist açılması ve konaklama tesisi yapımı erozyon ve ağaçsızlaşmaya yol açabilir, su sporları denizlerdeki vahşi yaşamı tehdit edip, suyu kirletip, kıyı vejetasyonunun bozulmasına yol açabilir (Glyptis, 1991).

Turizm endüstrisi içerisinde önemli bir niş pazar haline gelen spor turizmi, destinasyonlara sportif ve turistik açıdan katkılar sunmanın yanı sıra, destinasyonlarda turizm gelişimini ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel yönden etkilemektedir (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021: 179). Spor turizminin etkileri alanında yayımlanan makalelerde spor turizminin etkileri genel olarak sürdürülebilirlik açısından çevresel, ekonomik ve sosyal olmak üç boyutta incelemiştir (Fredline, 2005, Kersulic vd., 2020, Singh vd., 2016).

Fredline (2005: 268) spor turizminin olumlu ekonomik etkilerinin turizmin genel olumlu ekonomik etkilerinden pek farklı olmamakla birlikte, spor turistinin genel turistten daha fazla harcama yaptığını ve özellikle kırsalda yapılan faaliyetlerin ekonomik gelişime ihtiyaç duyan kırsal kesim için daha faydalı olabileceğini belirtmiştir. Spor turizminin, turizm gelişimini teşvik etmek, turizm gelirlerinin artması, turizm kaynakları, altyapısı ve tanıtımının gelişmesi gibi olumlu ekonomik etkileri bulunmaktadır. Bunlar, destinasyon

ve ülke imajının gelişmesi, artan yatırımlar, altyapının iyileşmesi, yerel şirketler için iş ve ihracat fırsatları, yeni iş fırsatları, ekonomik sürdürülebilirlik gibi diğer ekonomik yararlarla ilişkilidir (Kersulic vd., 2020: 7). Spor turizmi kâr yaratılmasını, ekonomik fırsatların sağlanmasını ve yerel halka faydaları içerir. Turistlerin gelişi, diğer işletmeler (örn., ulaşım endüstrisi, gıda endüstrisi ve otel endüstrisi) için bir yan ürün işlevi görür ve yerel halk için gelir ve fayda sağlar. Spor turizmi, turistleri yerel halka, pazarlara ve etkinliklere yaklaştırdığından, yerel ve zanaatkarların ürünlerini pazarlaması ve satması için önemli bir düşük maliyetli mekanizma olabilir. Endüstri büyüdükçe, daha fazla insan istihdam fırsatları ve gelir kaynakları bulur. Bu nedenle spor turizmi, özellikle yerel sakinlerin yönetim ve etkinliklere dahil olduğu durumlarda yerel ekonomiye önemli ölçüde katkıda bulunur (Singh vd., 2015: 239-240).

Dünyanın pek çok bölgesinde spor turizmine yönelik her yıl milyonlarca dolar turist harcaması yapılmakta ve spor turizmine yönelik pek çok organizasyon ve aktive gerçekleştirilmektedir. Günümüzde birçok şehir ve bölge, ulusal ve uluslararası olarak gerçekleştirilen spor etkinliklerine ev sahipliği yapmakta ve Fransa, İngiltere, İspanya ve Kanada gibi bazı ülkeler spor turizmine yönelik faaliyetlerde bir katalizör görevi görmektedirler (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021: 179). Bu bağlamda spor turizmi, yerel kaynakların, mesleklerin ve uzmanlıkların kullanılması yoluyla, şehirler, bölgeler, kırsal alanlar vb. destinasyonları itibar ve turist akışı açısından teşvik edebilir (Radicchi, 2013: 45). Spor turizmi özellikle kırsal ve kentsel alanlara sahip gelişmekte olan destinasyonlarda ekonomik ve sosyal açıdan yeniden yapılanmayı sağlayan önemli bir faktördür. Bu neden spor turizmi turizm endüstrisinin temel yapı taşlarından biri olarak görülmekte ve özellikle iç pazara önemli derece hareket kazandırmaktadır (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021: 179).

Sportif faaliyetler ve etkinliklerle ilgili turist akışı, belirli bir bölgenin gelişimini “sürdürülebilir” bir şekilde teşvik edebilir. Turizm ortamı sadece doğal, tarihi ve mimari kaynaklardan değil, aynı zamanda yerel bağlamda yerleşik insan sermayesinden de oluşmaktadır. Spor turizminin gelişimi, bir bölgeyi ve çevresini içerir, yerel ekonomiyi sürdürebilecek ve geliştirilebilecek ekonomik faaliyetler yoluyla sunulan hizmetlerin geliştirilmesi için alanlar açar (kırsal pansiyonlar, sporda uzmanlaşmış acenteler ve tur operatörleri, spor turizmi yöneticileri, vb.) (Radicchi, 2013: 45). Özellikle kentsel bölgelerde gerçekleştirilen büyük ölçekli spor organizasyonları kentin kültürel gelişimini etkilemekte ve bu tür organizasyonlar nedeniyle kentsel bölgede gerçekleşen yatırımlar kentsel hayata büyük bir katkı sağlamaktadır. Gerçekleştirilen bu organizasyonlar tanıtım, kentsel peyzaj, altyapı olanaklarının gelişmesi, reklam ve kalkınma gibi pek çok konuda yerel ölçekte kente katkı sağlayarak kentte mevcut olan spor turizm potansiyelinin gelişimine de katkıda bulunmaktadır (Akyol ve Akkaşoğlu, 2021: 180). Spor turizminin olumsuz ekonomik etkileri ise genellikle yerel nüfus ile ilişkilidir. Örneğin artan yaşam maliyetleri, ev, ihtiyaç malzemeleri, hizmet fiyatlarının yükselmesi, gelirlerin hatalı kullanımı, stratejik planlama eksikliği olarak sıralanabilir (Kersulic vd., 2020: 7).

Sosyo-kültürel etkiler bakımından spor turizmi destinasyonda yaşayan yerel halkın hayatına sürdürülebilir olarak katkıda bulunur. Sosyo-kültürel mirasın gelişmesi, sermaye artışı ve gelişimi, sosyo-kültürel etkileşimin artması, spor ve etkinliklere ilginin artması, spor ve fiziksel aktivitelere katılımın artması, toplum odaklı yenilenme, sosyal, kültürel ve eğitimsel etkinliklere katılım, yerel geleneklerin korunması ve politik ve

psikolojik olarak pek çok fayda sağlar (örn., artan gurur ve topluluk ruhu) (Kersulic vd., 2020: 7-8). Fredline (2005: 268-273) spor turizminin sosyal etkileri olarak önemli spor olaylarına ev sahipliği yapan halkın bundan gurur duyduğunu ve kendini gerçekleştirme duygusuna sahip olduğunu belirtmiş ve yapılan spor aktivitelerinin eğlence ve topluluk veya aile birlikteliği için fırsatlar sağlayabileceğini vurgulamıştır. Spor aktivitesine ev sahipliği yapmanın gösterim etkisi, fitness seviyeleri ve sağlık üzerinde uzun vadeli etkileri olabilecek yerel topluluk arasında spor aktivitesini teşvik etmek için bir katalizör görevi görebilir. Yazar spor turizminin etkilerini belirlemek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmasında Townsville bölgesinde yaşayan yerel halkın spor turizmi etkinliklerinin, artan gurur, eğlence fırsatları, bölgesel tanıtım ve ekonomik etki açısından topluluklarına yarar sağladığını düşündüklerini ortaya çıkarmıştır.

Spor turizminin olumsuz sosyo-kültürel etkileri arasında suç, terörizm, vandalizm, güvenlik eksiklikleri ve kültürel çatışmalar gösterilebilir (Kersulic vd., 2020: 7-8). Fredline (2005: 268-269) spor turizminin olumsuz sosyal etkileri olarak özellikle bazı spor olayları sırasında taraftarların kabadayı ve suçlu davranışlarının yerel topluluğun davranışlarına da olumsuz etki yapabileceğini, özellikle ülkelerarası karşılaşmalarda milli hassasiyetler ile artan tansiyonun olumsuz sonuçları olabileceğini ve bunun yanı sıra bireyler veya topluluk alt gruplarının özellikle çevreleri üzerinde bir kontrol kaybı ve turizm etkilerinin yönetilme biçiminde bir adaletsizlik algıladıklarında, psikolojik sağlıklarında azalmalar yaşayabileceklerini belirtmiştir.

Turizm insanları ve sosyal faaliyetleri etkiler ve dolayısıyla yerel toplulukların sosyal ve kültürel yapılarını parçalayabilir. Turistler uzak ve manzaralı doğal alanları ziyaret ettiğinde veya spor aktivitelerine katıldığında, turistler için heyecan verici bir deneyim olabilir, ancak yerel topluluklar ve kültür seyreltilme riski altında kalabilir (Singh vd., 2016: 240). Kültürün genellikle turizm yoluyla metalaştırılması yerel gruplar üzerindeki yıkıcı etkilerinden biridir (Brandon, 1996: 18). Ayrıca, turistlerin inançları, değerleri ve davranışları ev sahibi toplulukları etkiler, topluluk uyumunu, sosyal ilişkileri ve kültürel uygulamaları aşındırır. Bu nedenle, değer sistemlerindeki değişiklikler, geleneksel yaşam tarzı, aile ilişkileri ve bireysel davranış veya topluluk yapısı gibi spor turizminin sosyal etkisini etkileyen faktörler korunmalıdır (Singh vd., 2016: 240).

Spor turizminin altyapı ve şehir gelişimi, çekicilik artışı, ulaşım ve yeşil teknoloji konseptinin gelişimi gibi olumlu çevresel etkileri bulunmaktadır (Kersulic vd., 2020: 8). Bir destinasyonda spor turizminin büyümesi, yerel sakinler tarafından da kullanılacak altyapının gelişimini teşvik edebilir. Büyük ölçekli spor etkinlikleri, yeni spor alanlarının geliştirilmesini teşvik etme eğilimindedir ve bunların uzun vadeli faydaları, yerel halkın yararına ne ölçüde etkin bir şekilde kullanılabilmesine bağlıdır (Fredline, 2005: 268).

Spor turizminin olumsuz çevresel etkileri ise etkilerinden trafik problemi, altyapı problemleri ve doğal çevrenin tahribatı olarak sıralanabilir (Kersulic vd., 2020: 8). Fiziksel ve çevresel etkiler, bir dereceye kadar aktiviteye ev sahipliği yapan bölgenin özelliklerine bağlı olacaktır. Potansiyel olarak hassas bir doğal alanda spor yapıldığında, çevresel hasar meydana gelebilir. Örneğin, trafik düşükse, doğada yürüyüş, at veya dağ bisikleti sürme ve bozulmamış doğal ortamlardaki diğer faaliyetler minimum etkiye sahip olabilir, ancak aktivite arttıkça kirlilik, erozyon ve flora ve fauna üzerindeki bozulma gibi etkilerin artması muhtemeldir. Kentsel ortamlarda çevresel ve fiziksel değişimi özellikle turizme bağlamak daha zor olabilir, ancak bir bölgenin

nüfusunu geçici olarak artıran herhangi bir faaliyetin (özellikle de büyük ölçekli bir spor müsabakası durumunda) yollar ve toplu taşıma gibi mevcut altyapı üzerinde artan baskı oluşturması muhtemeldir ve bu durum istenmeyen gürültü seviyeleri ve kalabalığa katkıda bulunabilir (Fredline, 2005: 268).

Turistler doğal ortamda unutulmaz bir deneyim yaşamayı severler. Spor turizminin geliştirilmesi çevreye ve doğal kaynaklara dayalıdır; ancak gelişiminin olumsuz çevresel etkileri de olabilir. Spor turizminde taşıma kapasitesinin aşılması hayvanların normal yaşamlarının bozabileceği bir vahşi yaşam alanı yaratarak çevre üzerinde yüke neden olabilir. Bazı ülkelerde yasadışı ağaç kesimi, çiftçilik, madencilik ve insan yerleşimi tropik ormanları şimdiden yok etmiştir (Singh vd., 2015: 241). "Dünya Doğayı Koruma Vakfı"na göre, pansiyon işletmecilerinin inşaat için ve trekking gruplarının yemek pişirmek, ısıtmak ve banyo yapmak için talep ettiği odun, kereste hattını birkaç yüz metre geriye itmiş ve yerel Nepallileri yakacak odun aramak için uzun mesafeler kat etmeye zorlamıştır. Bir zamanlar orman gülleriyle kaplı sırtlar artık çorak ve ormansızlaşma, nadir bulunan kar leoparı ve kırmızı pandaların doğal yaşam alanlarını yok etmektedir (Honey, 2008: 69-70).

Spor turizminin sürdürülebilir gelişimini konu alan bir makalede, Videira vd. (2006: 204-211) Portekiz'deki golf sahalarının çevreye, bölge ekonomisine ve iş hayatına etkilerini incelemişlerdir. Yazarlar golf sahalarının aşırı su tüketimi, aşırı elektrik tüketimi, gübre tüketimi ve katı atık üretimi gibi çevresel sorunlara yol açtığını bulmuşlardır. Buckley'in (2002: 419) ise Hint Pasifik Adaları'nda gerçekleştirilen sörf turizminin artan su tüketimi, içme suyu kaynaklarının kirletilmesi, mercanların ötrofikasyonu ve deniz ekosistemlerinin kirletilmesi gibi etkileri olduğunu belirtmiştir.

3. Metodoloji

Çalışmanın metodoloji kısmında araştırma amacı ve önemi, veri toplama yöntemi ve Çanakkale Erenköy beldesinin spor turizm potansiyeli ortaya konularak, Çanakkale Erenköy'ün spor turizmi konusunda güçlü ve zayıf yönleri, fırsat ve tehditleri SWOT yöntemiyle değerlendirilmiştir.

3.1. Araştırma Amacı ve Önemi: Bu araştırmanın amacı, Çanakkale'nin merkez ilçesine bağlı Erenköy beldesinin spor turizm potansiyelini ortaya çıkarmak ve beldenin spor turizmi bağlamında sahip olduğu güçlü, zayıf yönler, fırsat ve tehditlerini belirlemektir. Bu bağlamda çalışmanın önemi Erenköy beldesinin sahip olduğu spor turizm potansiyelinin ortaya konulmasıyla hem Erenköy hem de Çanakkale turizmine katkı sağlamak ve spor turizmine ilişkin gelecekte yapılacak çalışmalar için bilimsel bir zemin ortaya koymaktır.

3.2. Veri Toplama Yöntemi: Bölgelerdeki turizm potansiyelini belirlemeye yönelik yapılan daha önceki araştırmalarda SWOT analizinin ortaya konulabilmesinde literatür taramaları (Çoban vd., 2017; Donmez ve Topaloglu, 2016; Kızılaslan ve Ünal, 2014; Yasak ve Oğan, 2019; Yeşiltaş vd., 2009) ve hem literatür hem de saha gezilerinden yararlanılmıştır (Çuhadar; 2019; Ongun vd., 2016). Bu bağlamda çalışmada Erenköy spor turizm potansiyelinin ortaya çıkarılabilmesinde ilgili mevcut literatür taramalarından (ikincil verilerden) yararlanılarak SWOT analizi yöntemi ile Erenköy beldesinin spor turizminde sahip olduğu güçlü ve zayıf yönler ve fırsat ve tehditleri değerlendirilmiştir.

3.3. Çanakkale Erenköy'ün Spor Turizmi Potansiyeli

Avrupa Kıtası ile Asya Kıtası'nı birbirinden ayıran iki boğazdan birinde kurulu olan Çanakkale İli'nin her iki kıtada da toprakları mevcuttur. İçinden Çanakkale Boğazı geçen il, 25° 40'-27°30' doğu boylamları ve 39°27'-40°45' kuzey enlemleri arasında yer alıp 9.933 Km²'lik bir yüzölçümüne sahiptir. Komşuları Edirne, Tekirdağ ve Balıkesir'dir (T.C. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, t.y.a). Erenköy, Çanakkale İli Merkez İlçe hudutları dahilinde Çanakkale-İzmir Karayolu üzerinde bulunmaktadır. 2020 yılı TÜİK verilerine göre Erenköy nüfusu 1490 kişidir (TÜİK, t.y.).

Erenköy sahip olduğu doğal ve kültürel çekicilikler bakımından turizm için büyük bir potansiyel teşkil etmektedir. Erenköy destinasyonunun genel turizm çekicilikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Erenköy'ün Turizm Çekicilikleri

<p>Doğal Çekim Alanları</p>	<p>Karanlık Liman: 1915 Çanakkale Savaşı sırasında Nusrat Mayın Gemisi'nin döşediği mayınlarla adı tarihe nakşedilmiştir (T.C. Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, t.y.).</p> <p>Kepez Burnu ile Çanakkale Boğaz'ının Ege Denizi'ne açıldığı Kum Burnu kısmı arasında büyük bir koy yer almaktadır. Bu koyun kuzey kısmına Güzelyalı, Güney kısmına ise Karanlık Liman adı verilmektedir. Güzelyalı kıyıları su sporları parkuru bulunmakta ve Çanakkale ve çevresinin rekreasyon alanı olarak anılmaktadır (Yaşar, 2016: 15).</p> <p>İntepe Koyu Dalış Sahası: Çanakkale Turizm Envanteri Strateji Çalışmasında belirlenmiş 6 su altı dalış sahasından biridir (Atay vd., 2019: 12).</p>
<p>Kültürel Çekim Alanları</p>	<p>Troya Milli Parkı: Çanakkale iline yaklaşık 25 km mesafede bulunan bu antik kentin bağlı bulunduğu yer ve kalıntıları Çanakkale Boğazı'nın güney girişinde, Erenköy (İntepe) Beldesi Tevfikiye (Asarlık) köyü yakınında, Hisarlık (eski Pergamos) mevkiinde ovaya egemen bir tepelik üzerinde bulunmaktadır (Çanakkale İli Çevre Durum Raporu, 2019: 239).</p> <p>Ophryneion Antik Kenti: Çanakkale'nin merkez ilçesi İntepe beldesi sınırları içerisinde bulunmaktadır. Deniz kıyısında bulunan karanlık liman koyu, antik kentin limanıdır (Tombul, 2015: 73). Truva Savaşı'nda ölen Hektor'un mezarının burada olduğu iddia edilir (Gümüş ve Kaya Büyük, 2007: 12). Ophryneion Antik Kenti T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı ile 2019 yılında 1. ve 3. derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019).</p> <p>Rhoteion Antik Kenti: İntepe beldesinin Harap kale mevkiinde bulunmaktadır. Yerleşim alanının kuzey ve doğu bölümü sur duvarları ile çevrilmiştir. Bu sur duvarlarının üzeri toprakla kapanmış olup yalnızca yükselti olarak izlenebilmektedir. Kentin yerleşim alanı üzerinde yapılan kazılarda surlardan başka bir kalıntı izine rastlanamamıştır. Bunun yanı sıra tarla kenarlarında düzleştirilmiş bazı yapı taşları da görmek mümkündür (Tombul, 2015: 75).</p> <p>Topçamlar Tabyası: Çanakkale'nin Merkez İlçesi İntepe beldesinin bulunduğu mevkide bulunmaktadır. Bu tabya Osmanlı Sultanı Sultan Abdülaziz döneminde Boğaz tahkimatının güçlendirilmesi amacıyla topçu sınıfı için inşa ettirilmiştir. Topçamlar tabyası, İntepe tabyalarının biri olup, bu tabyanın yakınlarında Çanakkale ve karanlık boğaz tabyaları bulunmaktadır (Çanakkale İli Özel Web Sitesi, 2015a).</p> <p>Çataltepe Tabyası: Topçamlar tabyası ile benzer şekilde Çanakkale'nin Merkez İlçesi İntepe beldesinin bulunduğu mevkide bulunmaktadır. Bu tabya 1915 yılında gerçekleştirilen Çanakkale muharebeleri sırasında kullanılmıştır. İntepe tabyalarının biri olup, bu tabyanın yakınlarında Çanakkale ve karanlık boğaz tabyaları bulunmaktadır (Çanakkale İli Özel Web Sitesi 2015b).</p> <p>Çakaltepe Bataryası: Çanakkale'nin merkez ilçesine bağlı İntepe beldesinin yaklaşık 2km güneyinde, boğaza tamamen hakim bir konumda bulunan 117m rakımlı Çakaltepe üzerinde bulunmaktadır. Bu batarya sultan Abdülaziz döneminde boğazın güvenliğini sağlamak amacıyla inşa ettirilmiştir (Tombul, 2015: 71).</p> <p>İntepe Hava Şehitliği: Çanakkale'ye 20km uzaklıkta bulunan İntepe Hava Şehitliği, Merkez ilçe İntepe ilçesinde bulunmaktadır. 22 Ekim 1934 yılında görev uçuşu gerçekleştirirken şehit düşen Yüzbaşı Bedri Uçkun adına yaptırılmıştır bir şehitlik. İlk düşman uçağını düşüren Türk pilotu Teğmen Ali Rıza Bey'in büstü de daha sonra da bu şehitlik içerisine konulmuştur. Teğmen Ali Rıza Bey, 30 Kasım 1915 günü, Çanakkale muharebeleri sırasında Raşit yedek subay Teğmen Orhan ile birlikte Ak-1 Albatros isimli uçağı ile Fransız Ferman-20 isimli uçağı Seddülbahir kuzeyinde, Karatepe üzerinde İntepe ve Helles Burnuna düşürmüşlerdir (Çanakkale İli Özel Web Sitesi, 2009).</p> <p>Erenköy Kültür Evi: Erenköy Belediyesi döneminde eski bir Rum evi restore edilerek müze haline dönüştürülmüştür. İçinde Rumlar'dan kalan eski eşyalar sergilenerek, köyün eski sakinlerinin yaşamlarına dair</p>

	<p>izler bulunabilmektedir. Kültür evinin müze olmayan kısmı Erenköy Muhtarlığı tarafından Erenköy İlköğretim Okulu Okul Aile Birliği'ne tahsis edilerek öğrencilerin yararlanabileceği bir kütüphane haline getirilmiştir (Gazete Vitamin, 2019).</p> <p>Rum evleri: Çanakkale'nin Merkez İlçesi'ne Bağlı İntepe beldesinde bulunan Arnavut kaldırımli dar sokaklar ve Rumlardan kalan taş evler beldeye gelen ziyaretçilere iki kültürü birden yaşama imkanı sunmaktadır (Cumhuriyet.com, 2010).</p> <p>İntepe Etnografya Galerisi: İntepe beldesinde 1851 yılında inşa edilen ve bakımsızlık nedeniyle harabe hale dönen iki katlı ev belediye ve il özel idaresinin iş birliğiyle restore ettirilip etneografya galerisi adı verilen bir müze haline dönüştürülmüştür (Hürriyet, 2010).</p>
Etkinlikler	<p>Erenköy Bağbozumu Festivali: Eylül ayında Erenköy'ün şarap geleneğini yaşatmak üzere yapılan festival, bilimsel sempozyumlar (Troas Değerleri Sempozyumu), spor etkinliği (koşu) ve şarap tadımları ile zenginleştirilmekteydi (Sondakika.com, 2007). Ancak günümüzde festival devam etmemekte ve Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün festivaller ve yerel etkinlikler listesinde yer almamaktadır (T.C. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, t.y.b).</p> <p>Bisiklet etkinlikleri: Çanakkale bisiklet formu Erenköy beldesini, bisiklet rotalarının içine de almaktadır (Çanakkale Bisiklet Platformu, t.y.). Bunun yanı sıra 2019 yılında gerçekleşen 2019 Çanakkale Bisiklet Festivali ise Troy AVM önünden başlayarak Dardanos, Güzelyalı, Şehitler Abidesi ve Gelibolu Tarihi Alan, Karanlık Liman-Troya güzergahlarını takiben Arkeo Köy-Tevfikkiye Köyü'nde son bulmuştur. Güzergahın içinde İntepe beldesi de yer almaktadır (T.C. Çanakkale Valiliği, 2019b).</p>
Projeler	<p>Çanakkale Gençlik ve Sporcu Kampı Projesi: İntepe İzcilik ve Kamp Eğitim ile Gençlik ve Spor Bakanlığı'na ait olan Güzelyalı Sporcu Kamp Eğitim Merkezi birleştirilerek Çanakkale Gençlik ve Sporcu Kampı adı altında yeniden inşa edilecektir (Rehber Çanakkale, t.y.). İnşası bittiğinde Türkiye'nin en büyük gençlik ve spor merkezi olacak olan Çanakkale Gençlik ve Sporcu Kamp Eğitim Merkezinde toplamda 500 yatak kapasiteli iki adet konaklama yeri ve açık spor salonları yer alacaktır (T.C. Çanakkale Valiliği, 2019a).</p> <p>Troya Tarihi Milli Parkı Karanlık Liman Bisiklet Yolu ve Çevre Düzenlemesi Projesi: Karanlık limanın tarihi ve rekreasyonel özellikleri ile ön plana çıkan bir bölgeye dönüştürülmesi beklenmektedir. Karanlık liman koyunda oluşturulması planlanan bisiklet yolunun uluslararası bisiklet yoluna eklenerek bölgenin dünyaya tanıtılması planlanmaktadır. Antik tarih, tabyalar ve kıyı şeridini içerisine alan bu güzergahın bu projeye birlikte alandaki tarımsal üretimin tanıtımına ve agroturizm gelişimine katkı sağlayarak bölge halkın ekonomik olarak kalkınmasına da katkı da bulunacaktır (GMKA, 2020).</p> <p>Sıfır Atık Mavi Hareketi: Çanakkale'de "Denizler Hep Mavi Kalsın" sloganı ile bir plan hazırlanmış ve "Sıfır Atık Mavi Hareketi" projesi kapsamında deniz dibi ve yüzeyinden 50 ton deniz çöprü toplanmıştır (T.C. Çanakkale Valiliği, 2020).</p>
Ulaşım	<p>Çanakkale Havalimanı: Çanakkale il merkezinde olup, İstanbul ve Ankara doğrudan, diğer illere aktarmalı seferlerle ulaşılabilir. Seferler mevsimsel planlamayla değişmektedir (Atay vd., 2019: 17).</p> <p>Karayolları: D550 karayolu ile İstanbul ve İzmir'e duble yollar ile bağlıdır (T.C. Karayolları Genel Müdürlüğü, t.y.a). İnşaatı sürmekte olan Çanakkale Köprüsü ve bağlantılı otoyolları tamamlandığında Marmara Bölgesi Ege Bölgesi'ne büyük bir otoyol ağıyla bağlanmış olacaktır (T.C. Karayolları Genel Müdürlüğü, t.y.b).</p> <p>Deniz ulaşımı: Gestaş tarafından düzenlenen Çanakkale-Eceabat ve Çanakkale- Kilitbahir arası feribot seferleri ile araç ve yolcu geçişi sağlamaktadır (Atay vd., 2019: 17).</p>
Arz Verileri	<p>Konaklama: İntepe Poseidon Butik Hotel & Restaurant 4 odalı minik bir hotel olarak hizmet vermektedir (Otelz.com, t.y.).</p> <p>Yeme içme: Toplamda 16 restoran ve kafe Erenköy halkı ve ziyaretçilerine hizmet etmektedir (Menuburada, t.y.).</p>
Talep Verileri	<p>Çanakkale İl Kültür Turizm Müdürlüğü verilerine göre 2020 yılında 270.189 yerli ve 35.855 yabancı turistin Çanakkale'de konakladığı belirtilmiştir. Fakat bu istatistikler Erenköy özelinde veri sunmamaktadır (T.C. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, t.y.c).</p>

3.3.1. Doğa Yürüyüşü (trekking)

İntepe bölgesi ve civarında doğa yürüyüşü turları için oldukça farklı rotalar bulunmaktadır (wikiloc, t.y.a). Erenköy'ün de dahil olduğu, kolay ve orta zorlukta olan 52 adet doğa yürüyüşü rotası amatör yürüyüşçüler tarafından haritaları, mesafeleri ve zorluk dereceleri de belirtilmiş olarak wikiloc platformuna yüklenmiştir. Bu rotalar Ophryneion kalıntıları, Karanlık Liman, kızılçam ormanları, şehitlik, tabyalar, seyir terası gibi farklı yerlerden geçip, farklı güzellikler sunmaktadır (Wikiloc, t.y.b).

3.3.2. Bisiklet Sürüşü

İntepe bölgesi ve civarında bisiklet turu ve dağ bisikleti turları için oldukça farklı rotalar bulunmaktadır (wikiloc, t.y.c; wikiloc, t.y.d). Bisiklet turu için mesafeleri en kısası 34,08 en uzununu ise 109,86 km arasında olan, orta zorlukta 11 bisiklet rotası wikiloc platformunda görülmektedir (Wikiloc, t.y.e). Çanakkale bisiklet formu Erenköy beldesini, bisiklet rotalarının içine de almaktadır (Çanakkale Bisiklet Platformu, t.y.). Bunun yanı sıra 2019 yılında gerçekleşen Çanakkale Bisiklet Festivali ise Troy AVM önünden başlayarak Dardanos, Güzelyalı, Şehitler Abidesi ve Gelibolu Tarihi Alan, Karanlık Liman-Troya güzergahlarını takiben Arkeo Köy-Tevfikiye Köyü'nde son bulmuştur. Güzergahın içinde İntepe beldesi de yer almaktadır (T.C. Çanakkale Valiliği, 2019b).

Karanlık limanın tarihi ve rekreasyonel özellikleri ile ön plana çıkan bir bölgeye dönüştürülmesi beklenmektedir. Karanlık liman koyunda oluşturulması planlanan bisiklet yolunun uluslararası bisiklet yoluna eklenerek bölgenin dünyaya tanıtılması planlanmaktadır. Antik tarih, tabyalar ve kıyı şeridini içerisine alan bu güzergahın bu projeye birlikte alandaki tarımsal üretimin tanıtımına ve agroturizm gelişimine katkı sağlayarak bölge halkın ekonomik olarak kalkınmasına da katkı da bulunacaktır (GMKA, 2020).

3.3.3. Avcılık ve Atıcılık

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı kayıtlarına göre Çanakkale İli'nde toplamda 4 tane avcılık ve atıcılık kulübü bulunmaktadır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, t.y.). Erenköy'ü dahil eden merkez kulüp olan Çanakkale Avcılık-Atıcılık İhtisas Kulübü bünyesinde iki çeşit avcılık yapılmaktadır. Keklik, tavşan ve sürek avı (yaban avı). Sürek avı yapılabilmesi için Jandarma izni gerekmektedir. Bu izin yapılan tarım faaliyetine yaban hayvanlarının zarar vermesi durumunda alınabilmektedir. Yivsiz silah kullanımı mecburidir. Otomatik, çift veya tek kırma silahlar kullanılır (İlgar, 2020:126). T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı avlak haritasında Erenköy "devlet avlağı" olarak görünmektedir. (T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, t.y.).

3.3.4. Sportif Olta Balıkçılığı

Çanakkale Boğazı'ndan her yıl birçok balık göç yapmaktadır. Lüfer, Çupra, İstavrit, Palamut vs. Çanakkale'nin coğrafi şansı hem Ege Denizi'nin hem de Marmara Denizi'nin balık çeşitliliğine aynı anda sahip olmasını sağlar. Çanakkale kıyıları jeolojik açıdan da balıkların kıyılmasına müsait bir yapıya sahiptir ve Türkiye'de en çok at-çek olta balık avcılığı yapılan yerlerin başında gelmektedir (Avlakyeri.com, t.y.). Çanakkale'de sportif olta balıkçılığı da yapılabilir. Sportif balıkçılığın yıl içinde dağılımı balığın bulunabilirliği ile olduğu kadar iklim koşullarıyla da ilişkilidir. Çanakkale'de yıllık ortalama fırtınalı gün sayısı 47.1, yıllık ortalama kuvvetli rüzgarlı gün sayısı 171.6'dır. Böylece yılda ortalama toplam 218.7 gün rüzgar sebebiyle sportif balıkçılık yapılamamaktadır (özellikle Aralık, Ocak, Şubat, Mart ayları). Çanakkale Boğazı'nda en fazla tutulan balık türleri karagöz, sardalye, lüfer, sarıgöz, kofana, izmarit gibi balıklardır, ayrıca istavrit, uskumru, kolyoz tüm yıl avlanılabilmektedir (Çalışkan ve Olcay, 2008: 257-258). Çanakkale sahillerinde en çok ahtapot, yılan balığı, sardalye ve sazan gibi balık çeşitleri gözlenmektedir (GMKA, t.y.: 41).

Çalışkan ve Olcay (2008:259) sportif balıkçılık için Çanakkale’de uygun alanların araştırılması, altyapı ve tur programlarının hazırlanması gerektiğini ve bu alanlar arasında İntepe ve çevresinin de yer aldığını belirtmiştir.

3.3.5. Su Altı Dalış

Çanakkale 18 Mart Üniversitesi’nin hazırladığı Çanakkale Turizm Envanteri Strateji Çalışması’nda İntepe Koyu Dalış Sahası Çanakkale’de belirlenmiş 6 dalış sahasından biri olarak yer almaktadır (Atay vd., 2019: 12). Çanakkale il merkezindeki muhtelif su sporları kulüpleri dalış eğitimi vermektedir (Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu, t.y.). Ancak Çanakkale’de yapılan su sporlarının ulusal boyutta reklamları yapılamamakta, su sporlarına yerel yönetim ve kamu kurumları tarafından yeterli destek verilmemekte, bu sporlar ile ilgili yeterli pazarlama faaliyetleri yapılamadığından su sporları sezonu kısa olarak algılanmaktadır. Bunun yanı sıra sporla ilgili gerekli eğitim altyapısının bulunmaması, su sporları etkinliklerinde kullanılabilen arsa ve tesislerin atıl kapasitede beklemesi ve tarihi batıkların bulunmasının bahane edilerek dalış izinlerinin verilememesi en büyük problemler arasında bulunmaktadır (GMKA, t.y.: 34-41).

3.3.6. Rüzgar ve Uçurtma Sörfü

Çanakkale yılın 280 günü kuzey rüzgarına sahiptir (GMKA, t.y.: 35). Türkiye’nin en çok rüzgar alan illerinden biri olması itibarı ile rüzgar ve uçurtma sörfü için oldukça elverişlidir. Çanakkale Boğaz kıyıları Mayıs-Ekim döneminde rüzgar şiddetinin pek değişmeden homojen olarak estiği kıyıları özelliğini göstermektedir. Bu nedenle bölgede kıyıya bağlı ve kıyıya paralel sörf yapma imkânı bulunmaktadır (Yaşar, 2016: 9-25). Çanakkale merkez bölgesi Çanakkale Turizm Envanteri Strateji Çalışmasında sörf turizmi gelişim potansiyeli yüksek olarak tespit edilmiştir (Atay vd., 2019: 19). Güzelyalı kıyılarında hem rüzgâr hem de uçurtma sörfü yapılabilmektedir. Güzelyalı ve bağlı bulunduğu kıyıları kuzeyden esen rüzgârlar sebebiyle bölgede rüzgâr sörfünün yapılabilesine elverişli bir saha haline gelmektedir (Yaşar, 2016: 9-21). Erenköy-Güzel yalı arası ise yaklaşık 5, 47km olup toplamda 9 dakikadır (www.arasickackm.com). Erenköy’ün Güzelyalı ile birlikte kıyı şeridinde bu spor Troya Yelken Kulübü ve İda Windsurf gibi sörf okulları öncülüğünde yapılmaktadır (Yaşar, 2016: 22-24). Ancak Çanakkale’de bulunan sörf okulları oldukça yetersizdir. Rüzgar ve uçurtma sörfü de dahil olmak üzere Çanakkale’de yapılan pek çok su sporu yeterli olarak desteklenmemekte ve reklamları yapılamamaktadır (GMKA, t.y.: 34).

3.3.7. Batık Turizmi

Dalgıçlık tarihin çeşitli dönemlerinde batmış olan gemiz ve denizaltıların araştırılıp keşfedilmesini sağlayan batık turizmi olarak adlandırılan alternatif turizm türlerinden birini de beraberinde getirmektedir (GMKA, 2012: 11-12). Ancak yerel yönetimler dalışa destek vermemekte, uluslararası batık reklamları yapılamamakta, batık dalışı için mevcut batıklar bakımsızdır (GMKA, t.y.: 40).

3.3.8. İzcilik, Orienterring ve Kampçılık faaliyetleri

Güzelyalı - İntepe arasındaki ormanlık alanlar izcilik, kampçılık ve oryantiring gibi sportif faaliyetler gerçekleştirilmesi için uygundur (T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, t.y.: 59).

3.4. Erenköy'ün Spor Turizmi Açısından SWOT Analizi

Adı, İngilizce'de Strengths (Güçlü Yönler), Weaknesses (Zayıf Yönler), Opportunities (Fırsatlar) ve Threats (Tehditler) terimlerinin ilk harflerinden meydana gelen SWOT analizi, işletmenin sahip olduğu iç ve dış çevreyi bir sistem olarak ele almakta ve karar vermeye destek olmaktadır. Stratejik faktörler olarak yer alan iç ve dış faktörler örgütün geleceğiyle ilgilidir ve SWOT analizi içerisinde maddeler halinde gösterilirler (Kahraman vd., 2007: 285).

Erenköy'ün SWOT Analizi

Güçlü Yönler

- Erenköy (İntepe) doğa yürüyüşü (trekking), bisiklet sürüşü, izcilik, oryantiring ve kampçılık gibi sportif faaliyetler için uygun bir potansiyel teşkil etmektedir.
- Çanakkale sahilinde oldukça fazla balık çeşitliliği gözlenmekte ve bu durum Erenköy kıyılarında sportif olta balıkçılığının gelişmesi için potansiyel barındırmaktadır.
- Erenköy Beldesi'nin de dahil olduğu Çanakkale'de avcılık ve atıcılık kulüpleri bulunmakta ve belde sportif kara avcılığı için uygun bir potansiyel teşkil etmektedir. Erenköy bölgesi devlet avlağı olup, Tarım Orman Bakanlığı'nın belirlediği koşullarda sportif kara avcılığına uygundur.
- Çanakkale yılın 280 günü kuzey rüzgârına sahiptir. Erenköy bölgesinde Mayıs-Ekim döneminde homojen rüzgâr sayesinde hem kıyıya bağlı ve kıyıya paralel rüzgâr ve uçurtma sörfü yapılabilmektedir.
- Erenköy bölgesi su altı dalış sahasına sahiptir ve Çanakkale Turizm Envanteri Strateji Çalışması'nda Erenköy'de yapılan su altı ve üstü sporlar gelişim potansiyeli yüksek olarak tespit edilmiştir.
- Erenköy beldesi açıklarında Çanakkale Savaşlarından kalmış bir batık bulunmakta ve bu durum dalgıçlık ve batık turizmi için önem taşımaktadır.

Zayıf Yönler

- Konaklama olanakları çok kısıtlı olup, sadece 4 odalı bir butik otel mevcuttur. Çadır kampı için ayrılmış bir alan veya asgari gerekli tesisler yoktur.
- Su sporları ve su altı dalışlarına kamu ve devlet otoriteleri tarafından yeterince destek verilmemektedir.
- Su sporları ile ilgili yeterli reklam ve pazarlama faaliyetleri yürütülememektedir.
- Doğa yürüyüşü ve bisiklet tur rotaları sporseverler tarafından hazırlanmış olup, haritalama ve yönlendirme işaretlerinde eksikler vardır.
- Erenköy sahilinde su sporları ve sportif balıkçılık için tesis (giyinme kabinleri, duş, tuvalet, vs) bulunmamaktadır.
- Erenköy'ün spor turizmi açısından tanıtımı hiç yapılmamıştır.

Fırsatlar

- İstanbul-Çanakkale-İzmir'i birbirine otoyol ve köprü ile bağlayacak mega proje 2023 yılında hizmete açılınca Çanakkale'ye ulaşım çok hızlı ve kolay olması beklenmektedir. Çanakkale'ye artacak turist talebinden Erenköy de yararlanabilir.
- Mevcut Çanakkale Doğa Turizmi Master Planı diğer ilçe ve köyler gibi Erenköy için de turizm talebi yaratabilir.
- Çanakkale Sıfır Atık Mavi Eylem Planı deniz kirliliği ile mücadelede önemli bir fırsattır.
- Erenköy'ün spor turizmi olanakları Çanakkale tanıtımlarında daha fazla yer alma şansı yakalayabilir.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından inşaatı yaptırılan Gençlik ve Sporcu Kamp Eğitim Merkezi Projesi Erenköy'e spor turizmi talebini artırabilir.
- Erenköy beldesi Çanakkale'de gerçekleştirilen bisiklet etkinliklerinin rotaları ve oluşturulması planlanan uluslararası bisiklet ağının içerisinde yer alması bisiklet faaliyetlerini arttırabilir.

Tehditler

- Ulaşım olanakları gelişmesiyle yeni yatırımlar artabilir, hızlı nüfus artışı yaşanması ile plansız yapılaşma ve bunla ilişkili altyapı sorunları ortaya çıkabilir.
- Çevre Durum Raporu'nda hava, su kaynakları, deniz ve doğanın kirletilmiş olduğuna, etkin atık yönetim sistemi olmadığına ilişkin saptamalar olup, yeterli önlemlerin alınmaması önemli tehdittir.
- Kaçak avcılık faaliyetleri kara ve su av hayvanlarını risk altına sokabilir.

4. Sonuç ve Öneriler

Erenköy MÖ. 2700'e dek izi sürülebilen, yakın tarihimizdeki Çanakkale Savaşı'nda kahramanlık destanına adını yazdırmış, Çanakkale Boğazı'nın seyir terası diye de anılan, nüfusu 2000'e yaklaşan bir merkez köyüdür.

Erenköy flora ve faunası incelendiğinde endemik zenginliği, ormanları, kuş ve balık göç yolları üzerinde olması, yaban hayatı zenginliği ile ön plana çıkmaktadır.

Erenköy turizm altyapısı gelişmemiş, bugüne dek çoğunlukla günübirlik ziyaretçileri ağırlamıştır. Spor turizmi ekoturistleri Erenköy'e çekebilecek önemli faktör olarak gözükmektedir. Gammon ve Robinson'un (2003) tanımındaki yumuşak spor turizmi Erenköy'e çok uygun düşmektedir. Halihazırda yürüyüş ve bisiklet rotaları, sportif kara avcılığı ve balık avcılığı, rüzgar ve uçurtma sörfü, su altı dalışı yapılmaktadır. Öte yandan bu faaliyetler bireysel ve amatör bazı girişimlerden ibaret olup, herhangi bir yönetimi bulunmamaktadır. Doğal ekolojinin kurallarını takip ederek, bilimsel temelde yükselecek stratejik bir spor turizmi planlamasına ihtiyaç vardır. Sosyal, kültürel ve ekonomik olarak doğrudan etkilenecek olan Erenköy halkının önemli bir paydaş olarak bu planlama içine dahil edilmesi sürdürülebilirliğin anahtarlarından biridir.

Erenköy'de spor turizmini geliştirmek için bazı öneriler şöyle sıralanabilir:

- Erenköy Spor Turizmi Yönetim Planı'nın tüm paydaşların katılımı ile oluşturulması gerekmektedir. Spor turizmi sertifikasyon şema ve standartlarının temin edilip, yerleştirilerek kullanılması gerekmektedir.
- Oluşturulacak Erenköy Spor Turizmi Yönetim Planı çerçevesinde;
 - o Erenköy halkına spor turizmi eğitimi verilmesi, okullarda küçük yaşlardan itibaren spor faaliyetlerine yönlendirilmelidir.
 - o Erenköy halkı yerel kültürün korunması ve yaşatılması, ziyaretçilerle ilişki yönetimi konularında bilgilendirilmedi.
 - o Spor turizminde özellikle su sporları için sponsor olacak büyük firmaların bulunması gerekmektedir.
 - o Su altı arkeolojik çalışmalarına önem verilmelidir
 - o Su altında bulunan milli değerlerin sergilenebileceği bir sualtı arkeoloji müzesi oluşturulmalıdır.
 - o Sörf ve diğer su sporları alanında hizmet veren özel işletmelerin faaliyetleri kolaylaştırılmalı ve desteklenmelidir.
 - o Spor turizmine resmi otoriteler tarafından daha fazla destek sağlanmalıdır.
 - o Spor turizmi için gerekli altyapı yatırımlarının yapılmalıdır.
 - Kamp alanları ve tesislerin kurulması,
 - Ev pansiyonculuğu ile yatak sayısının artırılması,
 - Ziyaretçilerin ihtiyaç duyacağı yeme içme imkanları oluşturulması,
 - Spor faaliyetleri için gerekli ekipmanın temini (kiralınması, satılması, vs),
 - Yerel doğa sporları rehberlerinin yetiştirilmesi,
 - Doğa ve su sporları okulları kurulması,
 - Yürüyüş ve bisiklet rotalarının haritalama ve işaretlemelerinin uluslararası kurallar ve uzman kişilerce yapılması,
 - Kara ve deniz sportif avcılığı için gerekli kontrol mekanizmalarının kurulması ve yasal düzenlemelerin yapılması.
 - o Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından inşaatı yaptırılan Gençlik ve Sporcu Kamp Eğitim Merkezi Projesi ile Erenköy spor turizmi planları entegre edilebilir. Proje içinde kamp merkezleri, kayıkhanesi, açık spor salonu, çok amaçlı spor salonu, sporcu soyunma birimi, 500 yatak kapasiteli misafırhane ve otel yer alacaktır. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın spor eğitimindeki bilgi ve deneyim birikiminden yararlanılmalıdır.

- Erenköy için spor turizmi tanıtım faaliyetleri hayata geçirilmelidir Çanakkale'nin yeni köprü ve otoyollarla özellikle İstanbul'a bağlantısının güçlenmesi ile nüfus artışı da beklenebilir. Erenköy Çanakkale'nin batıya doğru büyüme istikametinde olması sebebiyle önümüzdeki yıllarda imar planları ile doğal alanların işgal edilmesi riski taşımaktadır. Oluşturulacak koruma planları ile Erenköy'de yapılaşmanın sınırlanması ve doğal hayatın korunması sürdürülebilirlik için önemlidir.

Kaynakça

- Akyol, C. ve Akkaşoğlu, S. (2021). Alternatif turizm türlerinin destinasyonlara katkısı: Artvin ve spor turizmi. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 11(1), 177-194.
- Arasıkackm (t.y.). http://www.arasikackm.com/m/canakkale-erenkoy_canakkale-guzelyali (19.08.2021).
- Atay L., Aksu M., Yıldırım H. M. ve Korkmaz H. (2019). Turizm envanteri ve strateji çalışması çanakkale destinasyonu. *T.C Çanakkale 18 Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi*.
- Avlakyeri.com. (t.y.) Çanakkale amatör balık avı meraları. http://www.avlakyeri.com/avlak_yerleri/canakkale/canakkale_amator_balik_avi_meralari.html (05.10.2021).
- Batman, O. ve Eraslan, İ. H. (2007). Sürdürülebilir rekabet avantajı elde etmede turizm sektörü: Sektörel stratejiler ve uygulamalar. M. Bulu, H. Eraslan (Ed.), *Spor Turizmi* içinde (197-220. ss.). Uluslararası rekabet araştırmaları kurumu derneği (URAK) yayınları, Yayın no: 2007/1, İstanbul. [file:///C:/Users/user/Downloads/SporTurizmi%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/user/Downloads/SporTurizmi%20(1).pdf)
- Brandon, K. (1996). Ecotourism and conservation: A review of key issues. *World Bank Environment Department Papers*, No. 33, Washington, DC: Worldbank.
- Buckley, R. (2002). Surf tourism and sustainable development in Indo-Pacific Islands. I. The industry and the islands. *Journal of Sustainable Tourism*, 10(5), 405-424.
- Cumhuriyet.com. (2010, 22 Ocak).Türk ve Rum kültürünün yaşatıldığı yer: İtepe. Erişim adresi <https://www.cumhuriyet.com.tr/haber/turk-ve-rum-kulturunun-yasatildiği-yer-intepe-114346>. (02.10.2021).
- Çalışkan, V. ve Olcay, E. (2008). Boğazın balıkları: Çanakkale'de ekonomik, mekânsal, kültürel etkiler ve yeni olanaklar. *Çanakkale Merkezi Değerleri Sempozyumu* içinde (251-261 ss). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Yayınları, No:76, ISBN 978-975-8100-82-8.
- Çanakkale Bisiklet Platformu (t.y.). İtepe Erenköy Akşam Turu. Erişim adresi <https://www.canakkalebisikletplatformu.org/intepe-erenkoy-aksam-turu/> (15.08.2021).
- Çanakkale İli Çevre Durum Raporu. (2019). Çanakkale İli 2019 Yılı Çevre Durum Raporu. T.C. Çanakkale Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü. Erişim adresi https://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/icerikler/canakkale_-cdr219-20201221092718.pdf (18.08.2021).
- Çanakkale İli Özel Web Sitesi. (2009). İtepe Hava Şehitliği. Erişim adresi <https://www.canakkaleili.com/intepe-hava-sehitligi.html> (18.08.2021).
- Çanakkale İli Özel Web Sitesi. (2015a). Çataltepe Tabyası (Çanakkale-İtepe Bölgesi). Erişim adresi <https://www.canakkaleili.com/cataltepe-tabyasi.html> (18.08.2021).
- Çanakkale İli Özel Web Sitesi. (2015b) Topçamlar Tabyası (Çanakkale-İtepe Bölgesi). Erişim adresi <https://www.canakkaleili.com/topcamlar-tabyasi.html> (18.08.2021).
- Çoban, Ö., Dilek, S. E. ve Harman, S. (2017). Batman ilinde turizm gelişiminin değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 56, 437-455.
- Çuhadar, Y. (2019). SWOT analizi ile Osmaneli ilçesi'nin kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(4), 1-10.
- Donmez, F. G. and Topaloglu, C. (2016). Swot analysis of plateau tourism potential of karabađlar plateau with its authentic environment. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (58), 223-238.

- Fredline, E. (2005). Host and guest relations and sport tourism. *Sport in Society*, 8(2), 263-279: <https://doi.org/10.1080/17430430500087328>
- Gammon, S. and Robinson, T. (2003). Sports and tourism: A conceptual framework. *Journal of Sport Tourism*, 8(1), 21-26.
- Gazete Vitamin. (2019, 8 Aralık). Erenköy İlkokulu Öğrencileri Gönüllüleri Bekliyor. Erişim adresi <https://www.gazetevitamin.com/haber/21112-erenkoy-ilkokulu-ogrencileri-gonulluleri-bekliyor%20%20class> (03.10.2021).
- Gibson, H. J. (1998a). Sport tourism: A critical analysis of research. *Sport Management Review*, 1(1), 45-76.
- Gibson, H. J. (1998b). Active sport tourism: who participates?. *Leisure Studies*, 17(2), 155-170.
- Gibson H. J. (1998c). The wide world of sport tourism. *Parks & Recreation* <https://indexarticles.com/reference/parks-recreation/the-wide-world-of-sport-tourism/>
- Gibson. H. J. (2008). Sport tourism at a crossroad? Considerations for the future. M. Weed (Ed.), *Sport & Tourism A Reader* içinde (24-39. ss.). Newyork: Routledge.
- Glyptis, S. A. (1991). Sport and Tourism. C.P. Copper (Ed.), *Progress in Tourism Recreation and Hospitality Management* içinde (165-183. ss.), Vol.3, Belhaven Press.
- GMKA. (t.y.). Çanakkale turizmde yeni markasını ve değerlerini ortaya çıkarıyor, *Güney Marmara Kalkınma Ajansı*. Erişim adresi <https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/Canakkale-Turizmde-Yeni-Degerlerini-Markasini-Ortaya-Cikariyor.pdf> (20.08.2021).
- GMKA. (2012). Çanakkale turizm çalıştay raporu. *Güney Marmara Kalkınma Ajansı*. Erişim adresi <https://www.gmka.gov.tr/dokumanlar/yayinlar/Canakkalede-Turizmin-Bugunu-ve-Gelecegi.pdf> (20.08.2021).
- GMKA. (2020, 22 Mayıs). Kültürel Miras Troya Tarihi Milli Parkı Karanlık Liman – Bisiklet Yolu ve Çevre Düzenlemesi Projesi ile Keşfedilecek. Güney Marmara Kalkınma Ajansı, Erişim adresi <https://www.gmka.gov.tr/haber/kulturel-miras-troya-tarihi-milli-parki-karanlik-liman-bisiklet-yolu-ve-cevre-duzenlemesi-projesi-ile-kesfedilecek> (20.08.2021).
- Gümüş, M. ve Kaya Büyük, Ö. (2007). İntepe'de Şarap Turizmi İşletmeciliği, 2. Troas Bölgesi Değerleri Sempozyumu, Çanakkale.
- Honey, M. (2008). *Ecotourism and sustainable development*, 2th Press, Washington: Island Press.
- Hürriyet. (2010, 13 Ekim). 159 yıllık ev müze oldu. Erişim adresi <https://www.hurriyet.com.tr/gundem/159-yillik-ev-muze-oldu-16035371> (20.08.2021).
- İlgar, R. (2020). Çanakkale ilinde kara avcılığı ve yöre ekosistemine etkileri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020 (Özel Sayı), 116-132, DOI: 10.21733/ibad.784837
- Kahraman, C., Demirel, N. Ç. and Demirel, T. (2007). Prioritization of e-government strategies using a SWOT-AHP analysis: The case of Turkey. *European Journal of Information Systems*, 16(3), 284-298.
- Kersulic, A., Peric, M. and Wise, N. (2020). Assessing and considering the wider impacts of sport-tourism events: a research agenda review of sustainability and strategic planning elements. *Sustainability*, 12(11), 1-18.
- Kızılaslan, N. ve Ünal, T. (2014). Tokat ilinin ekoturizm/kırsal turizm potansiyeli ve swot analizi. *Gaziosmanpaşa Bilimsel Araştırma Dergisi*, (9), 45-61.
- Menuburada (t.y.). Erenköy bucağı restoranları. Erişim adresi <https://menuburada.com/restoranlar/canakkale-canakkale-merkez-erenkoy-bucagi-restoranlari> (01.09.2021).
- Ongun, U., Gövdere, B. ve Çiçek, U. (2016). Yeşilova'nın kırsal turizm potansiyelinin swot analizi ile değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Vizyoner Dergisi*, 7(16), 75-88.
- Otelz.com. (t.y.). Intepe Poseidon, Erişim adresi https://www.otelz.com/hotel/intepe-poseidon?to=1570&gclid=CjwKCAjwzaSLBhBJEiwAJSRokiVUC8wWLLe-h2Pp_BySn1UGsM5cTA-t6zs3aDE3ASMow1OJVmuqhhoC0JEQAvD_BwE, (01.09.2021).
- Pitts, B. G. (1999). Sports tourism and niche markets: Identification and analysis of the growing lesbian and gay sports tourism industry. *Journal of Vacation Marketing*, 5(1), 31-50.
- Radicchi, E. (2013). Tourism and sport: Strategic synergies to enhance the sustainable development of a local context. *Physical Culture and Sport: Studies and Research*, 57(1), 44-57.

- Rehber Çanakkale. (t.y.). Çanakkale'nin Gençlik Kampı İşte Böyle Olcak. Erişim adresi <https://www.rehbercanakkale.com/foto-galeri/canakkalenin-yeni-genclik-kampi-iste-boyle-olacak-fotograflar-icin-tiklayin/78/> (01.09.2021).
- Ritchie, B. and Adair, D. (2002). The growing recognition of sport tourism. *Current Issues in Tourism*, 5(1): 1-6.
- Ritchie, B. (2005). Sport tourism small-scale sport event tourism: the changing dynamics of the New Zealand masters games. M. Novelli (Ed.), *Niche Tourism içinde* (157-170. ss.), Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Singh S., Dash T. R. and Vash, I (2016). Tourism, ecotourism and sport tourism: The framework for certification. *Marketing Intelligence & Planning*, 34(2), 236-255, DOI 10.1108/MIP-09-2014-0180
- Sondakika. (2007). 5. Erenköy Bağbozumu Festivali Başladı. Erişim adresi <https://www.sondakika.com/haber/haber-5-erenkoy-bagbozumu-festivali-basladi/> (16.08.2021).
- Standeven, J. and Knop, P. D. (1998). *Sport tourism*. Human Kinetics Publishers.
- T.C. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.a). Coğrafya. Erişim adresi <https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70467/cografya.html> (16.08.2021).
- T.C. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.b). Festivaller ve Yerel Etkinlikler. Erişim adresi <https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70543/festivaller--yerel-etkinlikler.html> (16.08.2021).
- T.C. Çanakkale İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.c). Konaklama İstatistikleri. Erişim adresi <https://canakkale.ktb.gov.tr/TR-70507/bakanligimizdan-belgeli-konaklama-tesisi-istatistikleri.html> (16.08.2021).
- T.C. Çanakkale Valiliği. (2019a, 24 Mayıs). Güzelyalı Gençlik ve Sporcu Kamp Eğitim Merkeziyle Sporun Kalbi Çanakkale'de Atacak. Erişim adresi <http://www.canakkale.gov.tr/guzelyali-genclik-ve-sporcu-kamp-egitim-merkeziyle-sporun-kalbi-canakkalede-atacak> (16.08.2021).
- T.C. Çanakkale Valiliği. (2019b, 9 Mayıs). Kale Çanakkale Bisiklet Festivali ile Tarihe Yolculuk. Erişim adresi <http://canakkale.gov.tr/kale-canakkale-bisiklet-festivali-ile-tarihe-yolculuk> (16.08.2021).
- T.C. Çanakkale Valiliği. (2020, 6 Haziran). Sıfır Atık Projesiyle Çanakkale'de Doğaya ve Çevreye Yapılan Yatırımlar ve Çalışmalar, Geleceğimize Nefes Olacaktır. Erişim adresi <http://www.canakkale.gov.tr/sifir-atik-projesiyle-canakkalede-dogaya-ve-cevreye-yapilan-yatirimlar-ve-calismalar-gelecegimize-nefes-olacaktır> (16.08.2021).
- T.C. Karayolları Genel Müdürlüğü. (t.y.a). Erişim adresi <https://www.kgm.gov.tr/SiteCollectionImages/KGMImages/Haritalar/turistik.jpg> (04.10.2021).
- T.C. Karayolları Genel Müdürlüğü. (t.y.b). Kınalı - Tekirdağ - Çanakkale - Savaştepe Otoyolu Malkara - Çanakkale(1915 Çanakkale Köprüsü Dahil) Otoyolu Kesim Yap - İşlet Devret Projesi. Erişim adresi <https://www.kgm.gov.tr/Sayfalar/KGM/SiteTr/Projeler/OtoyolProjeleri/KinaliTekirdag.aspx>, (04.10.2021).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2019, 25 Aralık). Çanakkale Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Kararı. Erişim adresi <https://korumakurullari.ktb.gov.tr/Eklenti/68208,canakkale-ili-merkez-intepe-koyu-oprhyleneion-antik-kenti-.pdf?0> (21.08.2021).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. (t.y.). Avcılık ve Atıcılık kulüpleri. Erişim adresi <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-9878/avcilik-ve-atcilik-kulupleri.html> (21.08.2021).
- T.C. Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (t.y.). Nusret mayın gemisi. Erişim adresi <https://mersin.ktb.gov.tr/TR-73457/nusrat-mayin-gemisi.html> (21.08.2021).
- T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı. (t.y.). Çanakkale Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 3. Bölge Müdürlüğü Çanakkale Şube Müdürlüğü. (21.08.2021).
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı (t.y.). Erişim adresi <https://avlakharitalari.tarimorman.gov.tr/AvlakHaritalari/17.pdf> (03.10.2021).
- Todorut, A.V. and Cirnu, D. (2012).The effects of sustainable tourism management for local communities. *Annals of The Constantin Brancusi University of Targu Jiu Economy Series*, (2), 155-160.
- Tombul, M. (2015). Çanakkale Kültür Envanteri Arkeolojik Yerleşim Alanları ve Sanat Tarihi Yapıları, T.C Çanakkale Valiliği. Erişim adresi <https://canakkale.ktb.gov.tr/Eklenti/56256,canakkale-kultur-envanteripdf.pdf?0> (30.08.2021).

- TÜİK. (t.y.). İlçe nüfusu. Erişim adresi https://www.tuik.gov.tr/indir/duyuru/favori_raporlar.xlsx (16.08.2021).
- Türkiye Sualtı Sporları Federasyonu. (t.y.). Dalış/Cankurtarma, Uzman Eğitim Merkezleri. Erişim adresi <https://tssf.gov.tr/dalis-cankurtarma-uzman-egitim-merkezleri/> (30.08.2021).
- UNEP and UNWTO. (2005). Making Tourism More Sustainable: A Guide For Policy Makers, United Nations Environment Programme and World Tourism Organization, Paris and Madrid. Erişim adresi https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/8741/-Making%20Tourism%20More%20Sustainable_%20A%20Guide%20for%20Policy%20Makers-2005445.pdf?sequence=3&isAllowed=y (03.10.2021).
- UNWTO. (t.y.a). Sports Tourism. Erişim adresi <https://www.unwto.org/sport-tourism> (03.10.2021).
- UNWTO. (2013). Sustainable Tourism For Development Guidebook. Erişim adresi <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284415496> (03.10.2021).
- UNWTO. (2016, 24 September) Unwto International Conference On Tourism And Sports. Technical Note, , Da Nang, Vietnam. Erişim adresi https://webunwto.s3-eu-west-1.amazonaws.com/imported_images/45930/technical_note_8.pdf (03.10.2021).
- Videira, N., Correia, A., Alves, I., Ramires, C., Subtil, R. and Martins, V. (2006). Environmental and Economic Tools to Support Sustainable Golf Tourism: The Algarve Experience, Portugal. *Tourism and Hospitality Research*, 6(3), 204-217.
- Weaver, D. (2006). *Sustainable tourism: theory and practice*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann.
- Wikiloc. (t.y.a). 52 Rota. Erişim adresi <https://tr.wikiloc.com/wikiloc/map.do?sw=39.96811150945381%2C26.273829176919648&ne=40.058548490546194%2C26.39191082308035&act=1&place=%C4%B0ntepe&page=1> (05.10.2021).
- Wikiloc. (t.y.b). İntepe, Çanakkale (Türkiye) İçindeki En İyi Doğa Yürüyüşü Rotaları. Erişim adresi <https://tr.wikiloc.com/rotalari/gezi-yuruyus/turkiye/canakkale/intepe> (05.10.2021).
- Wikiloc. (t.y.c). Çanakkale (Türkiye) İçindeki En İyi Bisiklet Turu Rotaları. Erişim adresi <https://tr.wikiloc.com/rotalari/bisiklet-turu/turkiye/canakkale/intepe>; (05.10.2021).
- Wikiloc. (t.y.d). İntepe, Çanakkale (Türkiye) İçindeki En İyi Dağ Bisikleti Rotaları. Erişim adresi <https://tr.wikiloc.com/rotalari/dag-bisikleti/turkiye/canakkale/intepe> (05.10.2021).
- Wikiloc. (t.y.e). 11 Rota. Erişim adresi <https://tr.wikiloc.com/wikiloc/map.do?sw=39.96811150945381%2C26.273829176919648&ne=40.058548490546194%2C26.39191082308035&act=47&place=%C4%B0ntepe&page=1> (05.10.2021).
- Yasak, Ü. ve Oğan, O. (2019). Foça'da (İzmir) turizm potansiyelinin swot analizi yöntemiyle değerlendirilmesi. *USOBAK 4. International Research Congress on Social Sciences* içinde (74-85. ss.), 11-13 September 2019.
- Yaşar, O. (2016). Çanakkale boğazı doğu kıyılarında su sporlarından rüzgar ve uçurtma sörfünün gelişimi ve yaşanan sorunlar. *Kesit Akademi Dergisi (The Journal of Kesit Academy)*, Yıl: 2, Sayı:4, 9-30.
- Yeşiltaş, M., Çeken, H. ve Öztürk, İ. (2009). Karadeniz bölgesindeki turizm olanaklarının swot analizi ile değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 3, 250-269.